

Τάσος Ανθουλιάς

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Μια προσπάθεια να παρουσιαστεί η δημιουργία και η εξέλιξη
της Δημοκρατίας με πολύ απλά κείμενα και χαρακτηριστικές εικόνες
ώστε να γίνει αντιληπτή η εξέλιξη της πραγματικότητας
και ο εντοπισμός βασικών στοιχείων και αλλαγών.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2023

Η δημοκρατία είναι το πολίτευμα, στο οποίο η εξουσία πηγάζει από τον λαό, ασκείται από τον λαό και υπηρετεί τα συμφέροντα του λαού. Είναι γνωστή η περίφημη φράση του Λίνκολν: Government of the people, by the people, for the people. Βασικό χαρακτηριστικό της δημοκρατίας είναι η λήψη αποφάσεων με ψηφοφορία: των πολιτών ή των αντιπροσώπων τους. Αλλά οι εξουσίες της πλειοψηφίας περιορίζονται στο πλαίσιο ενός Συντάγματος που προστατεύει τα ατομικά δικαιώματα όλων των πολιτών, όπως είναι η ελευθερία του λόγου, η ελευθερία του συνέρχεσθε κλπ.

Φυσικά, η δυνατότητα του λαού να αποφασίζει δεν αρκεί να είναι τυπική. Πρέπει ο λαός να έχει και τις κατάλληλες γνώσεις, δηλαδή πρέπει να έχει και την εκπαίδευση που χρειάζεται για να κρίνει. Πρέπει να έχει και την ελεύθερη πληροφόρηση για να κάνει τις ανάλογες συγκρίσεις. Και, βέβαια, όλα αυτά εξαρτώνται από τη συγκεκριμένη εποχή και την εξέλιξη του πολιτισμού και των επιστημών. Θα προσπαθήσουμε, λοιπόν, να δούμε εφαρμογές ή προσπάθειες εφαρμογής της δημοκρατίας σε διάφορες εποχές και σε διάφορα μέρη του κόσμου.

Με βάση μύθους και αρχαία των Σουμερίων, των παλιότερων γνωστών κατοίκων της Μεσοποταμίας, ορισμένοι ονομάζουν την περίοδο εκείνη (πριν από 5 ή 6 χιλιάδες χρόνια) «πρωτόγονη δημοκρατία». Βασιλιάδες, όπως ο Γκιλγκαμές, δεν κατείχαν την αυταρχική εξουσία που ασκούσαν αργότερα οι Μεσοποταμιακοί ηγέτες. Αντίθετα, μεγάλες πόλεις-κράτη λειτουργούσαν με συμβούλια πρεσβυτέρων και "νεαρών ανδρών", δηλαδή ελεύθερων ανδρών με όπλα, και έπρεπε να γίνονται διαβουλεύσεις για όλα τα σημαντικά ζητήματα, όπως ο πόλεμος.

**Πινακίδα
από το έπος
του Γκιλγκαμές**

Αλλά τα ίδια στοιχεία μπορούν επίσης να ερμηνευθούν για να δείξουν μια διαμάχη εξουσίας μεταξύ πρωτόγονης μοναρχίας και ευγενών τάξεων, έναν αγώνα στον οποίο οι κοινοί άνθρωποι λειτουργούσαν περισσότερο σαν πιόνια παρά σαν ένα είδος κυρίαρχης αρχής. Θα μπορούσαμε, ίσως, να προσδιορίσουμε αυτή την εξουσία ως «πρωτόγονη ολιγαρχία».

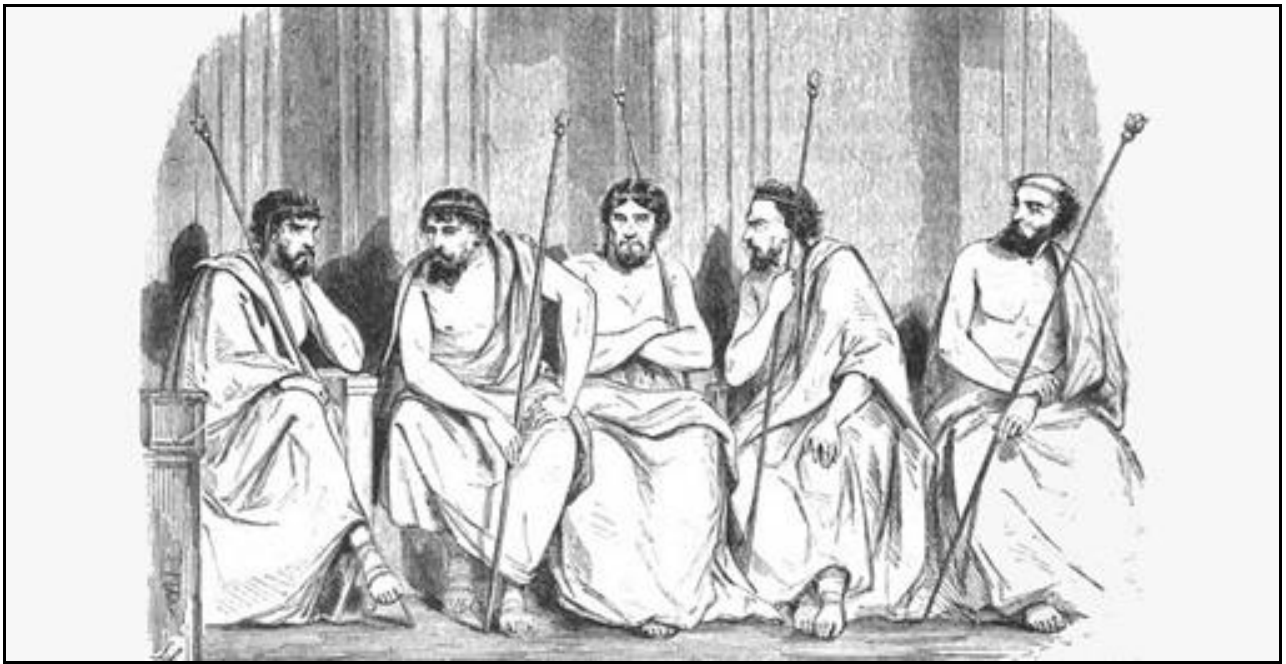

Μια άλλη υπόθεση για πρώιμους δημοκρατικούς θεσμούς προέρχεται από ορισμένες περιοχές της Ινδίας από τον 6ο ως τον 4ο αιώνα π.Χ.. Ωστόσο δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία για εκείνη την περίοδο. Ο Διόδωρος Σικιελώτης –Έλληνας ιστορικός που έζησε δύο αιώνες μετά την εποχή της εισβολής του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Ινδία– αναφέρει, χωρίς όμως να προσφέρει καμία λεπτομέρεια, ότι υπήρχαν ανεξάρτητες και δημοκρατικές πολιτείες στην Ινδία. Οι σύγχρονοι μελετητές σημειώνουν πως η λέξη δημοκρατία εκείνη την εποχή θα μπορούσε να σημαίνει οποιαδήποτε αυτόνομη πολιτεία, ανεξάρτητα από το αν ήταν ουσιαστικά ολιγαρχική.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της οργάνωσης αυτών των περιοχών της Ινδίας φαίνεται να περιλάμβαναν έναν μονάρχη, συνήθως γνωστό με τον όρο Ράγια, και μια συνέλευση για τη λήψη αποφάσεων. Η συνέλευση συνερχόταν τακτικά. Συζητούσε όλες τις σημαντικές κρατικές αποφάσεις. Τουλάχιστον σε ορισμένες πολιτείες, η συμμετοχή ήταν ανοιχτή σε όλους τους ελεύθερους άντρες. Αυτός ο φορέας είχε επίσης πλήρη οικονομική, διοικητική και δικαστική εξουσία. Οι διάφοροι αξιωματούχοι υπάκουαν στις αποφάσεις της συνέλευσης. Εκλεγμένος από τη συνέλευση, ο μονάρχης προφανώς ανήκε πάντα σε μια οικογένεια των ευγενών. Ο μονάρχης συντόνιζε τις δραστηριότητές του με τη συνέλευση.

Η Αρχαία Ελλάδα, στην πρώιμη περίοδο, ήταν ένα σύνολο ανεξάρτητων πόλεων-κρατών. Η πιο σημαντική ελληνική ολιγαρχία, και το κράτος, με το οποίο η δημοκρατική Αθήνα συνήθως συγκρίνεται, ήταν η Σπάρτη. Ωστόσο, η Σπάρτη, έχοντας απορρίψει τον ιδιωτικό πλούτο ως στοιχείο κοινωνικής διαφοροποίησης, ήταν ένα ιδιαίτερο είδος ολιγαρχίας και ορισμένοι μελετητές σημειώνουν την ομοιότητά της με τη δημοκρατία. Στη Σπαρτιατική κυβέρνηση, η πολιτική εξουσία χωριζόταν σε τέσσερα σώματα: οι δύο Σπαρτιάτες Βασιλείς (Διαρχία), η Γερουσία (Συμβούλιο Γερόντων, συμπεριλαμβανομένων των δύο βασιλιάδων), οι Έφοροι (εκπρόσωποι των πολιτών που επέβλεπαν τους Βασιλείς) και η Απέλλα (η συνέλευση των πολιτών της Σπάρτης). Στη φωτογραφία εικόνα των Εφόρων.

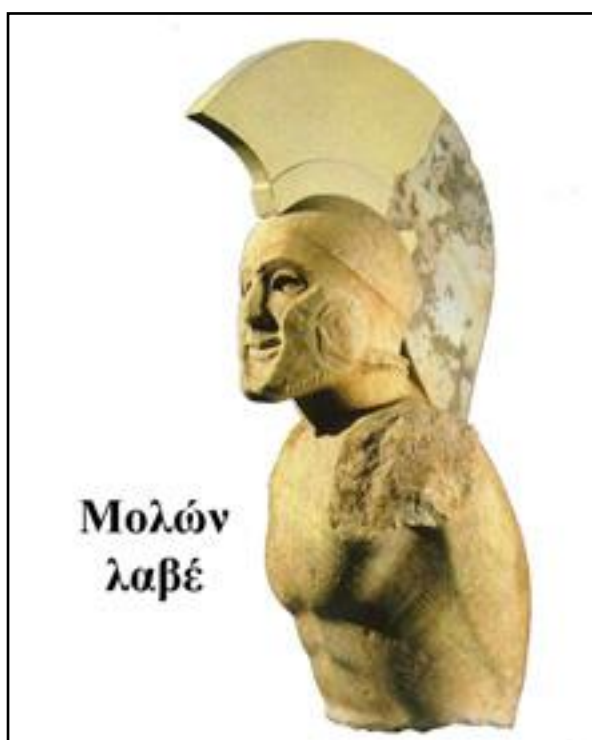

Η Σπάρτη δημιουργήθηκε με την κάθοδο των Δωριέων. Δημιουργός του Σπαρτιατικού συστήματος διακυβέρνησης ήταν ο Λυκούργος. Συνδέεται με τις δραστικές μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν στη Σπάρτη μετά την εξέγερση των Ειλώτων στο δεύτερο μισό του 7ου αιώνα π.Χ. Οι Είλωτες ήταν οι Αχαιοί κάτοικοι της Λακωνικής πριν την κάθοδο των Δωριέων. Προκειμένου να αποφευχθεί μια άλλη εξέγερση των Ειλώτων, ο Λυκούργος επινόησε το εξαιρετικά στρατιωτικοποιημένο κοινοτικό σύστημα που έκανε τη Σπάρτη μοναδική μεταξύ των πόλεων-κρατών της Ελλάδας. Όλες οι μεταρρυθμίσεις του κατευθύνθηκαν προς τις τρεις Σπαρτιατικές αρετές: ισότητα (μεταξύ των πολιτών), στρατιωτική ικανότητα και λιτότητα.

Ανάγλυφο
του Λυκούργου
στη Βουλή
των Αντιπροσώπων
(ΗΠΑ)

Οι μεταρρυθμίσεις του Λυκούργου γράφηκαν ως κατάλογος κανόνων/νόμων που ονομάζονται Μεγάλη Ρήτρα, δημιουργώντας το πρώτο γραπτό Σύνταγμα στον κόσμο. Τους επόμενους αιώνες, η Σπάρτη έγινε στρατιωτική υπερδύναμη και το σύστημα διακυβέρνησής της θαυμάστηκε σε ολόκληρο τον ελληνικό κόσμο για την πολιτική του σταθερότητα. Συγκεκριμένα, η έννοια της ισότητας διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη Σπαρτιατική κοινωνία. Οι Σπαρτιάτες αναφέρονταν στους εαυτούς τους ως «όμοιοι» (άνδρες ίσης θέσης). Αντικατοπτρίστηκε, επίσης, στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα της Σπάρτης, όπου όλοι οι πολίτες ανεξάρτητα από τον πλούτο ή τη θέση τους είχαν την ίδια εκπαίδευση. Επιπλέον, οι γυναίκες της Σπάρτης, σε αντίθεση με άλλα μέρη, είχαν δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στην κληρονομιά, την απόκτηση ιδιοκτησίας και τη δημόσια εκπαίδευση.

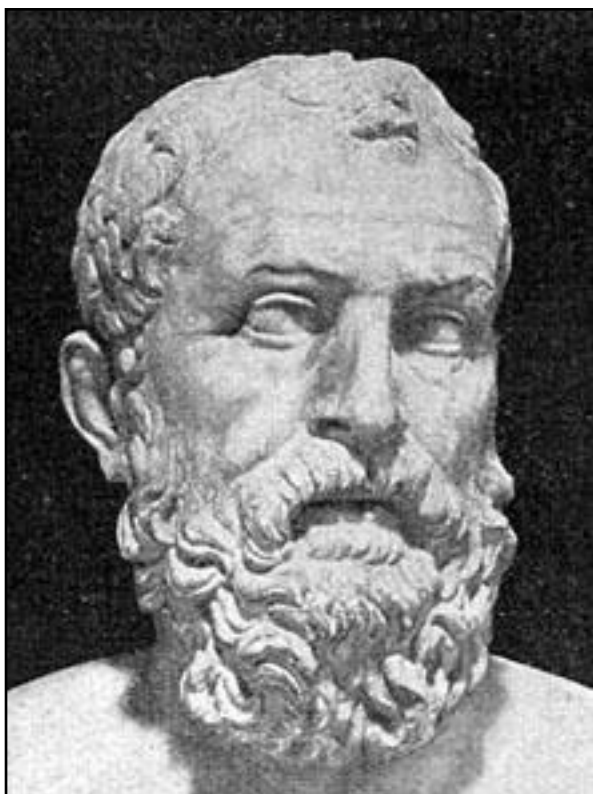

Ήταν πολύ σημαντική η βοήθεια των Σπαρτιατών για να μην πέσει η Ελλάδα στα χέρια των Περσών και καταστραφεί. Αλλά οι Σπαρτιάτες δεν άφησαν πίσω τους τίποτα σημαντικό στον πολιτισμό εκτός από την έννοια της αρετής.

Η Αθήνα θεωρείται συχνά ως η γενέτειρα της δημοκρατίας και παραμένει ένα σημαντικό σημείο αναφοράς για τη δημοκρατία. Η λογοτεχνία για την αθηναϊκή δημοκρατία εκτείνεται εδώ και αιώνες με πρώτα έργα να είναι η «Πολιτεία» του Πλάτωνα και τα «Πολιτικά» του Αριστοτέλη. Η Αθήνα εμφανίστηκε τον 7ο αιώνα π.Χ., όπως πολλές άλλες πόλεις-κράτη στην Ελλάδα, με κυρίαρχη ισχυρή αριστοκρατία. Ωστόσο, αυτή η κυριαρχία οδήγησε στην εκμετάλλευση, δημιουργώντας σημαντικά οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα.

Ο Σόλων (630 ως 560 π.Χ.), ήταν ένας Αθηναίος λυρικός ποιητής και αργότερα νομοθέτης. Ο Πλούταρχος τον χαρακτήρισε ως έναν από τους επτά σοφούς του αρχαίου κόσμου. Ο Σόλων προσπάθησε να ικανοποιήσει όλες τις πλευρές ανακουφίζοντας τη

φτωχή πλειοψηφία χωρίς να αφαιρέσει όλα τα προνόμια της πλούσιας μειονότητας. Ο Σόλων χώρισε τους Αθηναίους σε τέσσερις τάξεις με διαφορετικά δικαιώματα και καθήκοντα για καθεμία, όπως έκανε και η Μεγάλη Ρήτρα του Λυκούργου στη Σπάρτη. Ο Σόλων καθόρισε τη σύνθεση και τις λειτουργίες των κυβερνητικών φορέων. Όλοι οι πολίτες απέκτησαν το δικαίωμα να παρευρίσκονται στην Εκκλησία του Δήμου και να ψηφίζουν.

Η Εκκλησία του Δήμου έγινε καταρχήν το κυρίαρχο όργανο, που είχε το δικαίωμα να εκδίδει νόμους και διατάγματα, να εκλέγει αξιωματούχους και να ακούει προσφυγές για τις πιο σημαντικές αποφάσεις των δικαστηρίων. Οι ανώτερες κυβερνητικές θέσεις, εκείνες των αρχόντων (δηλαδή των δικαστών) προορίζονταν για πολίτες των δύο μεγαλύτερων εισοδημάτων. Οι ηλικιωμένοι άρχοντες, που αποσύρονταν, γίνονταν μέλη του Αρείου Πάγου, ο οποίος όπως και η Γερουσία στη Σπάρτη, μπορούσε να ελέγξει ανάρμοστες ενέργειες της νέας ισχυρής Εκκλησίας. Ο Σόλων δημιούργησε ένα μεικτό τιμοκρατικό και δημοκρατικό σύστημα θεσμών.

Μετά τον Σόλωνα μεσολάβησαν μερικά χρόνια που οι άρχουσες τάξεις επέβαλαν ένα είδος Τυραννίας κυρίως με τον Πεισίστρατο. Αλλά το 508 π.Χ., μετά την πτώση της Τυραννίας, ο Κλεισθένης ανέλαβε να μεταρρυθμίσει το πολίτευμα της Αθήνας και να το κάνει δημοκρατικότερο. Με την «Ισονομία» έδωσε ίσα δικαιώματα σε όλους τους άρρενες πολίτες. Ο Κλεισθένης έδωσε όλη την εξουσία στην Εκκλησία του Δήμου. Από αυτήν εκλέγονταν και οι δέκα στρατηγοί που διοικούσαν, όχι μόνο το στρατό, αλλά και το ίδιο το κράτος. Επίσης, ο Κλεισθένης, για να προστατεύσει το νέο πολίτευμα, καθιέρωσε τον «οστρακισμό». Μετά από ανώνυμη καταγγελία, χωρίς να προηγηθούν ανακρίσεις ή απολογία, μπορούσε να εξοριστεί πρόσωπο για 10 χρόνια, αρκεί 6 χιλιάδες πολίτες να ψήφιζαν εναντίον του άνδρα αυτού.

Έτσι γεννήθηκε στην Αθήνα η δημοκρατία, το πολίτευμα που δίνει σε όλους τους πολίτες το δικαίωμα, αλλά και το καθήκον να συμμετέχουν στη διακυβέρνηση του κράτους. Η δημοκρατία ήταν μια από τις πιο σημαντικές κατακτήσεις των αρχαίων Ελλήνων. Έτσι έπαψαν η συγγένεια και η καταγωγή να παίζουν ρόλο στην πολιτική ζωή της Αθήνας. Σε αυτή την περίοδο οι Αθηναίοι χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά τη λέξη «δημοκρατία» για να καθορίσουν το νέο τους σύστημα διακυβέρνησης.

Στην επόμενη γενιά, η Αθήνα εισήλθε στη Χρυσή Εποχή της και έγινε ένα σπουδαίο κέντρο λογοτεχνίας και τέχνης. Οι ελληνικές νίκες στους Περσικούς Πολέμους (499 ως 449 π.Χ.) ενθάρρυναν τους φτωχότερους Αθηναίους (που συμμετείχαν στις στρατιωτικές εκστρατείες) να απαιτήσουν λόγο στη διοίκηση της πόλης τους. Στα τέλη της δεκαετίας του 460 ο Περικλής οδήγησε σε μια ριζοσπαστικοποίηση της εξουσίας που μετέβαλε αποφασιστικά την ισορροπία των οικονομικών τάξεων της κοινωνίας, ψηφίζοντας νόμους που περιόριζαν σοβαρά τις εξουσίες του Συμβουλίου των Αρεοπαγιτών και επέτρεπαν στους φτωχούς Αθηναίους να κατέχουν δημόσια αξιώματα. Ο Περικλής διακρίθηκε ως ο μεγαλύτερος δημοκρατικός ηγέτης των Αθηναίων.

Η Αθηναϊκή δημοκρατία βασίστηκε στην ελευθερία των πολιτών και στην ισότητα των πολιτών. Για να διατηρήσουν αυτές τις αρχές, οι Αθηναίοι χρησιμοποίησαν την κλήρωση για την επιλογή αξιωματούχων, εκτός από τους στρατηγούς που εκλέγονταν. Στις περισσότερες θέσεις που επιλέγονταν με κλήρωση, οι Αθηναίοι πολίτες δεν μπορούσαν να επιλεγθούν περισσότερες από μία φορές. Αυτή η εναλλαγή σήμαινε πως κανείς δεν μπορούσε να δημιουργήσει μια βάση ισχύος μέσω της παραμονής του σε μια συγκεκριμένη θέση. Στην Αθηναϊκή δημοκρατία δεν μπορούσαν, όμως, να συμμετέχουν ενεργά οι γυναίκες.

Στο αθηναϊκό δημοκρατικό περιβάλλον πολλοί φιλόσοφοι από όλον τον ελληνικό κόσμο συγκεντρώθηκαν για να αναπτύξουν τις θεωρίες τους. Ο Σωκράτης (470 ως 399 π.Χ.) ήταν ο πρώτος που έθεσε το ερώτημα σχετικά με τη θέση του ατόμου μέσα σε ένα κοινωνικό σύνολο. Ερώτημα το οποίο προχώρησε περισσότερο από τον μαθητή του τον Πλάτωνα (που πέθανε το 347 π.Χ.). Ο Αριστοτέλης (384 ως 322 π.Χ.) συνέχισε το έργο του δασκάλου του, του Πλάτωνα, και έβαλε τα θεμέλια της πολιτικής φιλοσοφίας. Η πολιτική φιλοσοφία που αναπτύχθηκε στην Αθήνα ήταν, όπως έγραψε ο Πήτερ Χωλ, «σε μια μορφή τόσο ολοκληρωμένη που δύσκολα μπορούσε να προστεθεί κάτι σ' αυτήν για περισσότερο από μια χιλιετία».

**Η
Ακαδημία
του
Πλάτωνα**

Η Ρωμαϊκή Δημοκρατία άρχισε να δημιουργείται το 509 π.Χ. και τελείωσε οριστικά το 27 π.Χ. με την ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας της, η συνταγματική εξέλιξη ήταν αποτέλεσμα του αγώνα μεταξύ της αριστοκρατίας και των απλών πολιτών. Η Ρωμαϊκή αριστοκρατία αποτελείτο από μια τάξη πολιτών που ονομάζονταν Πατρίκιοι, ενώ όλοι οι άλλοι πολίτες ονομάζονταν Πληβείοι. Κατά την πρώτη φάση της ανάπτυξης, η αριστοκρατία των Πατρικίων κυριαρχούσε στο κράτος και οι Πληβείοι είχαν αρχίσει να ζητούν πολιτικά δικαιώματα.

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης, οι Πληβείοι ανέτρεψαν εντελώς την αριστοκρατία των Πατρικίων, και δεδομένου ότι η αριστοκρατία ανατράπηκε απλά μέσω αλλαγών του Ρωμαϊκού νόμου, αυτή η επανάσταση δεν ήταν βίαιη. Στην τρίτη φάση εμφανίστηκε μιας κοινή αριστοκρατία Πατρικίων και Πληβείων, ενώ επικρατούσε μια επικίνδυνη στρατιωτική κατάσταση, η οποία επέβαλε τη διατήρηση της εσωτερικής σταθερότητας μέσα στη δημοκρατία. Η τέταρτη φάση ξεκίνησε λίγο μετά το τέλος των πολέμων επέκτασης της Ρώμης, γιατί χωρίς αυτούς τους πολέμους, ο παράγοντας που εξασφάλιζε την εσωτερική σταθερότητα αφαιρέθηκε. Η τελική φάση ξεκίνησε όταν ο Ιούλιος Καίσαρας διέσχισε τον ποταμό Ρουβίκωνα και τελείωσε με την πλήρη ανατροπή της δημοκρατίας.

Το 454 π.Χ. η Σύγκλητος της Ρώμης είχε στείλει μια επιτροπή τριών Πατρικίων στην Ελλάδα για να μελετήσει και να υποβάλει έκθεση σχετικά με τη νομοθεσία του Σόλωνα και άλλων νομοθετών. Όταν επέστρεψαν το 451 π.Χ. η Σύγκλητος επέλεξε δέκα άντρες για να διατυπώσουν έναν νέο κώδικα και τους έδωσε κυβερνητική εξουσία στη Ρώμη για δύο χρόνια. Αυτή η επιτροπή μετέτρεψε τον παλιό εθιμικό νόμο της Ρώμης και υπέβαλε στη Σύγκλητο το νέο Σύνταγμα σε Δώδεκα Πίνακες (που τους πέρασε η Σύγκλητος με κάποιες αλλαγές) και παρουσιάστηκαν στο Φόρουμ για όλους όσους ήθελαν να τους διαβάσουν. Οι Δώδεκα Πίνακες αναγνώριζαν συγκεκριμένα δικαιώματα και μέχρι τον 4ο αιώνα π.Χ. οι Πληβείοι είχαν το δικαίωμα να συμμετέχουν στη Σύγκλητο και να αναλαμβάνουν υψηλά αξιώματα.

Το Ρωμαϊκό Φόρουμ Η Ρωμαϊκή Αγορά

Προς το τέλος του Μεσαίωνα άρχισαν να δημιουργούνται οι λεγόμενες συντεχνίες ή αδελφότητες. Μια συντεχνία ήταν μια ένωση τεχνιτών ή εμπόρων που οργανωνόταν σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Ήταν κάτι σαν ένας επαγγελματικός σύλλογος, ένα συνδικάτο, ένα καρτέλ και μια μυστική κοινωνία. Ένα σημαντικό αποτέλεσμα της δημιουργίας των συντεχνιών ήταν η εμφάνιση πανεπιστημίων στη Μπολόνια (το 1088), στην Οξφόρδη (το 1096) και στο Παρίσι (το 1150). Έτσι άρχισαν να επηρεάζονται οι φεουδαρχικές δομές των κοινωνιών.

Η Μάγκνα Κάρτα, ο Μεγάλος Χάρτης των Ελευθεριών, είναι ο αγγλικός καταστατικός χάρτης, ο οποίος αρχικά εκδόθηκε το 1215. Η Μάγκνα Κάρτα θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά έγγραφα στην ιστορία της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η Μάγκνα Κάρτα καθόριζε ότι ο Άγγλος βασιλιάς δεν μπορούσε να επιβάλει ή να εισπράττει φόρους (εκτός από τους φεουδαρχικούς φόρους οι οποίοι υπήρχαν μέχρι τότε), εκτός αν συμφωνούσε το Μεγάλο Συμβούλιο, το οποίο σταδιακά εξελίχθηκε σε Κοινοβούλιο.

Το 1341 οι εκπρόσωποι των Κοινοτήτων συναντήθηκαν χωριστά από τους ευγενείς και τους κληρικούς για πρώτη φορά, δημιουργώντας αυτό που ήταν ουσιαστικά μια Άνω Βουλή και μια Κάτω Βουλή, με τους ιππότες και τους βουλευτές να κάθονται στην Κάτω Βουλή. Αυτή η Άνω Βουλή έγινε γνωστή ως Βουλή των Λόρδων από το 1544 και μετά, και η Κάτω Βουλή έγινε γνωστή ως Βουλή των Κοινοτήτων. Το σύνολό τους ήταν το Κοινοβούλιο.

Μετά τη Συνθήκη της Ένωσης με τη Σκωτία το 1707, δημιουργήθηκε ένα νέο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και ιδρύθηκε ένα νέο Κοινοβούλιο της Μεγάλης Βρετανίας που λειτουργούσε στην πρώην έδρα του Κοινοβουλίου της Αγγλίας. Το Κοινοβούλιο της Μεγάλης Βρετανίας το 1801 έγινε το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου όταν σχηματίστηκε το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Ιρλανδίας.

Μέσα στη διάρκεια των εκατοντάδων ετών που πέρασαν από τη Μάγκνα Κάρτα και την ίδρυση του Κοινοβουλίου έγιναν πάμπολλες αλλαγές στη νομοθεσία προς την κατεύθυνση της πιο δημοκρατικής διακυβέρνησης της Αγγλίας. Υπήρξαν, όμως, και κάποιες αντιδράσεις (ορισμένες από τις οποίες βίαιες) επιδιώκοντας είτε την επαναφορά της ισχύος της βασιλείας είτε τη μείωση της ισχύος των βασιλέων.

Σε αντίθεση με πολλά άλλα κράτη, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν έχει ενιαίο συνταγματικό έγγραφο. Έτσι, ορισμένες φορές χαρακτηρίζεται ως άγραφο Σύνταγμα. Μετά την Επανάσταση του 1688, θεμέλιο του νομοθετικού συντάγματος χαρακτηρίστηκε το δόγμα της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας, σύμφωνα με το οποίο τα καταστατικά που ψηφίζονται από το Κοινοβούλιο αποτελούν υπέρτατη και τελική πηγή της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου. Κατά συνέπεια, το Κοινοβούλιο μπορεί να αλλάζει το Σύνταγμα απλά ψηφίζοντας νέες Πράξεις.

Η Ολλανδική Δημοκρατία –επίσημα γνωστή ως Δημοκρατία των Επτά Ηνωμένων Κάτω Χωρών– υπήρξε κράτος της Ευρώπης από το 1581 ως το 1795. Αν και το κράτος ήταν

μικρό και είχε περίπου 1,5 εκατομμύριο κατοίκους, έλεγξε ένα παγκόσμιο δίκτυο θαλάσσιων εμπορικών οδών. Τα έσοδα από αυτό το εμπόριο επέτρεψαν στην Ολλανδική Δημοκρατία να ανταγωνιστεί στρατιωτικά πολύ μεγαλύτερες χώρες. Συγκεντρώθηκε ένας τεράστιος στόλος 2.000 πλοίων, μεγαλύτερος από τους στόλους της Αγγλίας και της Γαλλίας μαζί.

Το Χρηματιστήριο του Άμστερνταμ 1653

Η Δημοκρατία ήταν ανεκτική σε διαφορετικές θρησκείες και ιδέες, επιτρέποντας ελευθερία σκέψης στους κατοίκους της. Οι καλλιτέχνες άνθισαν σε αυτό το καθεστώς, συμπεριλαμβανομένων ζωγράφων όπως ο Ρέμπραντ, ο Βερμέρ και πολλοί άλλοι. Το ίδιο και οι επιστήμονες, όπως ο Γκρότιους. Αυτή η περίοδος έμεινε γνωστή στην Ολλανδική ιστορία ως η Ολλανδική Χρυσή Εποχή.

Τη δεκαετία του 1830 το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο ανεξαρτητοποιούνται από τη Δημοκρατία των Επτά Ηνωμένων Κάτω Χωρών και σχηματίζεται η σημερινή Δημοκρατία της Ολλανδίας – Netherlands. Οι Κάτω Χώρες είναι μία αντιπροσωπευτική κοινοβουλευτική δημοκρατία που οργανώθηκε ως ενιαίο κράτος. Η διοίκησή του απαρτίζεται από τον μονάρχη και το Συμβούλιο Υπουργών με επικεφαλής τον πρωθυπουργό. Οι πολίτες εκπροσωπούνται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τη Γερουσία.

Η εφαρμογή της δημοκρατίας στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ξεκίνησε το 1787 με την ψήφιση του πρώτου Συντάγματος που καθιέρωσε τη Συνομοσπονδία των Πολιτειών. Ως Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίζονται οι δέκα πρώτες τροποποιήσεις του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, οι οποίες περιορίζουν τη δύναμη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και εγγυώνται συγκεκριμένα δικαιώματα στους πολίτες της χώρας. Η διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τέθηκε σε ισχύ το 1791, όταν τα τρία τέταρτα των Πολιτειών συμφώνησαν ότι είναι δίκαιη.

